1

จะเริ่มต้นเล่าเรื่องนี้ยังไงดี ใจจริงผมอยากเท้าความตั้งแต่แรก แต่ไม่รู้ว่าจะเริ่มต้นตรงไหน ผมก็เหมือนใครอีกหลาย ๆ คน ที่ยังจับต้นชนปลายชีวิตตัวเองไม่ถูกสักที

จุดเริ่มต้นอาจเป็นตอนที่ผมรู้ว่าตัวเองเล่นฟุตบอลเก่งเป็นอันดับสี่ของชั้นเรียน อาจเป็นตอนที่ปู่บาสเซให้ผมดูรูปวิหารซากราดา ฟามิเลียซึ่งปู่วาดเอง หรือช่วงที่ผมเริ่มหัดสูบบุหรี่และได้ยินเพลงของวงเกรตฟูล เดดเป็นครั้งแรก ไม่ก็ตอนที่ผมอ่านงานของคานต์ที่มหาวิทยาลัยแล้วคิดไปเองว่าเข้าใจ หรือตอนที่ผมขายกัญชาก้อนแรกได้ มันอาจเริ่มต้นตั้งแต่ที่ผมจูบผู้หญิงชื่อบ็อบบี้ อาจเป็นแวบแรกที่ผมได้เห็นและได้ยินเสียงร้องไห้จ้าของสิ่งมีชีวิตตัวน้อย ๆ ผิวหนังเหี่ยวย่นชื่ออันนา หรืออาจเป็นตอนนั้นที่ผมไปนั่งทนดมกลิ่นคาวปลาอยู่ในห้องด้านหลังร้าน

SAMPLE

ของฟิชเชอร์แมนและรอฟังคำสั่งว่าเขาต้องการให้ผมทำอะไรไม่รู้สิ เราเก็บเรื่องราวสารพัดร้อยแปดไว้ในสมองและบิดเบือนแต่งเติมต่อเอง เผื่อว่าชีวิตอาจจะดูมีความหมายขึ้นบ้าง

เอาเป็นว่าเริ่มจากความยุ่งเหยิงก็แล้วกัน มันเหมือนโชคชะตาหยุดชั่วขณะ มีแวบหนึ่งที่ผมคิดว่ากำลังอยู่ระหว่างทาง แต่ที่จริงผมถึงจุดหมายแล้วต่างหาก

ผมลงจากรถประจำทางตอนกลางดึก หรี่ตาสู้แสงอาทิตย์เที่ยงคืนที่สาดไล่จากบนเกาะไปยังทะเลด้านทิศเหนือ แสงสีแดงดูอ่อนแรงไม่ต่างจากตัวผม ถัดจากทะเลตรงนี้ไปคือขั้วโลกเหนือ พวกนั้นคงไม่ถ่อมาตามหาผมถึงที่นี่หรอก

ผมหันมองไปทางทิศอื่น มีแนวภูเขาเตี้ย ๆ ลาดลงมายังบริเวณที่ผมยืน พุ่มหญ้าสีเขียวสลับแดง ก้อนหิน ต้นเบิร์ชแคระแกร็นเกาะกลุ่มกระจัดกระจาย พื้นดินทิศตะวันออกทอดลงไปสู่ทะเลสงบราบเรียบประหนึ่งแผ่นแพนเค้ก ด้านตะวันตกเฉียงใต้ผืนดินและท้องทะเลตัดกันราวกับถูกหั่นแบ่งออกเป็นสองส่วน ถัดจากผืนน้ำสงบนิ่งขึ้นไปอีกประมาณร้อยกว่าเมตรเป็นพื้นที่ชายฝั่งโล่งกว้าง ที่ราบสูงฟินน์มาร์ก ปู่เคยบอกว่าตรงนี้คือสุดชายขอบของประเทศ

ถนนโรยกรวดนำไปสู่อาคารหลังเตี้ย ๆ ที่ปลูกรวมเป็นกระจุก สิ่งเดียวที่มองเห็นคือหอคอยโบสถ์ ผมนั่งหลับมาในรถและตื่นตอนกำลังผ่านป้ายข้างทางที่เขียนว่า*คอซุนด์*ริมหาด

SAMPLE

ใกล้สะพานท่าเรือ *เอาวะ* ผมคิดในใจแล้วกระตุกสายเชือกริมหน้าต่างเพื่อขอลง เมื่อไฟสัญญาณตรงเหนือศีรษะของคนขับสว่างขึ้นรถก็หยุด

ผมจัดแจงสวมเสื้อสูท คว้ากระเป๋าหนัง แล้วเริ่มออกเดินปืนสั้นในกระเป๋าเสื้อสูทเสียดสีกับกระดูกสะโพก คงต้องโทษตัวเองที่ผอมหนังหุ้มกระดูกมาแต่ไหนแต่ไร ผมหยุดเดินและยัดกระเป๋าเงินคาดเอวรองไว้ใต้เสื้อเชิ้ตเพื่อให้ปืกเงินทำหน้าที่เหมือนฉนวนกันกระแทก

บนท้องฟ้าไม่มีเมฆ อากาศปลอดโปร่ง มองเห็นทัศนียภาพกว้างไกลสุดลูกหูลูกตา เขาว่าที่ราบสูงฟินน์มาร์กนั้นสวยงาม ผมคงตาถั่วถึงได้มองไม่ออกว่าสวยยังไง แต่ผู้คนมักชื่นชมความสวยงามของถิ่นบ้านนอกห่างไกลความเจริญกันแบบนี้ไม่ใช่เหรอ เพื่อสร้างภาพว่าตัวเองรักธรรมชาติหรือไม่ก็มีรสนิยม เหมือนที่บางคนคุยโม้ว่าชอบดนตรีที่ฟังเข้าใจยากหรืองานวรรณกรรมที่อ่านแล้วกุมขมับ ผมเคยเป็นคนแบบนั้นเคยคิดอยากใช้วิธีนั้นยกระดับตัวเอง หรือไม่ชาวบ้านแถวนี้อาจปลอบใจตัวเองว่า *ที่นี่สวยมาก* ผมไม่เห็นว่าท้องทุ่งหญ้าโล่งเตียนแห้งแล้งสวยงามตรงไหน เหมือนพื้นผิวดาวอังคารเหมือนทะเลทรายแดง ไม่น่าอยู่อาศัยสักนิด แต่หวังว่ามันจะเป็นที่กบดานอย่างดี

กิ่งไม้บนต้นไม้ที่ขึ้นเกาะกลุ่มริมถนนขยับไหว ครู่หนึ่งก็เห็นคนกระโดดข้ามร่องดินข้างทางขึ้นมาบนถนน มือผมเลื่อน

SAMPLE

ไปหาปืนโดยอัตโนมัติ แต่ก็ต้องชะงักกลางคัน ไม่ใช่ไอ้พวกนั้น เขาดูเหมือนโจ๊กเกอร์ที่หลุดออกมาจากสำรับไพ่

"สวัสดี!" เขาตะโกนทักทาย

ชายแปลกหน้าเดินตุปัดตุเป๋มาหาผม ขาเขาโก่งมากเสียจนมองลอดเห็นไปถึงหมู่บ้านตรงสุดปลายถนนได้ เมื่อเข้ามาใกล้ขึ้นผมจึงเห็นว่าเขาไม่ได้สวมหมวกโจ๊กเกอร์ แต่เป็นหมวกพื้นบ้านของชาวซามี มันเป็นสีน้ำเงิน แดง และเหลือง ขาดแต่กระดิ่งเท่านั้น เขาสวมรองเท้าบู๊ตหนังสีซีดกับเสื้อกันหนาวสีน้ำเงินที่มีรอยขาดทั่วทั้งตัว บางจุดใช้เทปดำปิด บางจุดก็ขาดจนเห็นซับในสีเหลืองซึ่งเหมือนฉนวนบุหลังคามากกว่าขนนก

"ขอโทษนะ" เขาเอ่ยขึ้น "คุณมาจากไหน"

เขาเตี้ยกว่าผมสักสองคืบ หน้าแป้น ยิ้มแฉ่ง ดวงตาเรียวเล็ก ชายคนนี้มีรายละเอียดรูปพรรณทุกอย่างตามที่คนออสโลมักนึกถึงเมื่อพูดถึงชาวซามี ซึ่งเป็นชนพื้นเมืองที่อาศัยในแถบแลปแลนด์

"ผมมากับรถบัส" ผมตอบ

"แสดงว่ามากับคันนั้นที่ผมเห็น ผมชื่อแมตทิส"

"แมตทิส" ผมทวนชื่อเขาระหว่างยื้อเวลาในการคิดคำตอบล่วงหน้า เดาไม่ยากว่าเขาจะถามอะไรต่อไป

"คุณล่ะชื่ออะไร"

"อูล์ฟ" ผมตอบ ฟังดูเข้าท่าดี

"แล้วมาทำอะไรในคอซุนด์"

SAMPLE

“มาเที่ยวเฉย ๆ” ผมตอบพลางพยักพเยิดไปทางหมู่บ้าน

“มาหาใครหรือเปล่า”

ผมยักไหล่ “ไม่ได้มาหาใครเป็นพิเศษ”

“คุณมาจากหน่วยพัฒนาชนบทหรือเปล่า หรือว่าเป็นนักบวช”

ผมไม่รู้ว่าคนจากหน่วยพัฒนาชนบทมีลักษณะท่าทางแบบไหนจึงส่ายหัว ก่อนยกมือขึ้นเสยผมยาวกระเซิง พลางคิดว่าน่าจะตัดผมให้สั้น จะได้ไม่สะดุดตาคน

“ขอโทษนะ” เขาพูดประโยคเดิมอีก “แล้วคุณเป็นใคร”

“นักล่าสัตว์” ผมตอบแบบนี้เพราะเมื่อกี้ได้ยินชื่อหน่วยพัฒนาชนบท จะว่าไปคำตอบของผมก็มีส่วนจริงอยู่บ้าง

“อ้อ มาล่าสัตว์เหรอ อูล์ฟ”

“ทำเลเหมาะดี”

“ใช่ แต่คุณมาเร็วไปอาทิตย์หนึ่ง ฤดูล่าสัตว์เริ่มสิบห้าสิงหาคมโน่น”

“แถวนี้มีโรงแรมไหม”

อีกฝ่ายฉีกยิ้มกว้าง ไอโขลกและขากก้อนสีน้ำตาลลงบนพื้นเสียงดังแผละ ผมเดาว่าเป็นยาเส้นหรืออะไรทำนองนั้น

“บ้านเช่าล่ะ” ผมถามต่อ

เขาส่ายหัว

“กระท่อมหรือห้องว่างให้เช่าก็ได้” ผมเพิ่งเห็นว่าบนเสาโทรศัพท์ที่อยู่หลังแมตทิสติดโปสเตอร์วงดนตรีซึ่งจะ

SAMPLE

จัดแสดงในเมืองอัลตา เพราะฉะนั้นตัวเมืองน่าจะอยู่ห่างไปไม่ไกลนัก รู้แบบนี้ผมนั่งรถต่อไปดีกว่า

"แมตทิส" ผมพูดพลางปัดมือไล่ตัวริ้นที่บินมากัดหน้าผาก "พอจะมีเตียงให้ผมซุกหัวนอนสักคืนไหม"

"เตียงเหรอ ผมโยนเข้าเตาเผาไปตั้งแต่เดือนพฤษภาแล้ว ปีนี้หนาวจัด"

"โซฟาล่ะ ฟูกก็ได้"

"ฟูกงั้นเหรอ" เขาผายมือสองข้างไปยังท้องทุ่งกว้างซึ่งปกคลุมด้วยพุ่มหญ้า

"ขอบคุณ แต่ขอแบบมีรั้วรอบขอบชิดดีกว่า ผมจะลองเดินหาดูเผื่อเจอบ้านหมาว่าง ๆ สักหลัง ราตรีสวัสดิ์" พูดจบผมก็ออกเดินไปทางหมู่บ้าน

"อย่าเสียเวลาหาเลย โน่นแน่ะที่พึ่งเดียวของคุณ" เขาบอกด้วยน้ำเสียงอ่อนลง

ผมหันไปเห็นเขาชี้ที่อาคารหลังหนึ่งตรงด้านหน้าหมู่บ้าน

"โบสถ์น่ะเหรอ"

เขาพยักหน้า

"ดึกป่านนี้ยังเปิดอยู่เหรอ"

แมตทิสเอียงคอ "รู้ไหมว่าทำไมในคอซุนด์ถึงไม่มีโจร เพราะที่นี่ไม่มีอะไรให้ขโมย นอกจากกวางเรนเดียร์"

ชายร่างตุ้ยนุ้ยกระโดดตัวปลิวข้ามร่องดินแล้วเริ่มเดินฝ่าสุมทุมพุ่มไม้ออกไปทางทิศตะวันตก ผมรู้ตำแหน่งทิศเหนือจากดวงอาทิตย์ ปู่เคยบอกว่าหอคอยโบสถ์ทุกที่ในโลกจะตั้งอยู่ทิศ

SAMPLE

ตะวันตกเสมอ ผมยกมือป้องตาและมองไปยังอาณาบริเวณเบื้องหน้าชายชาวซามีคนนั้น เขาจะไปไหนของเขา

อาจเพราะดวงอาทิตย์ยังทอแสงแม้ในยามกลางดึกสงัด ทุกสิ่งหยุดนิ่งไม่ไหวติง หมู่บ้านแห่งนี้จึงดูร้างชอบกล บ้านเรือนเหมือนปลูกขึ้นอย่างรีบเร่ง มันดูมั่นคงก็จริง แต่เหมือนเป็นชายคาคุ้มกะลาหัวมากกว่าจะเป็นบ้าน เน้นประโยชน์ใช้สอยเป็นหลัก ฝากระดานไม้แน่นหนาทนแดดทนฝน รถบุโรทั่งสองสามคันจอดอยู่ตามสวนหน้าบ้าน จะเรียกว่าสวนก็ไม่เชิง แค่พื้นที่ล้อมด้วยรั้วพุ่มไม้และต้นเบิร์ช มีรถเข็นเด็กแต่ไม่มีของเล่นเด็ก มีบ้านไม่กี่หลังที่ติดผ้าม่านหรือมู่ลี่ กระจกหน้าต่างสะท้อนแสงแดดช่วยอำพรางจากสายตาคนภายนอก ประหนึ่งแว่นกันแดดที่ปิดบังซ่อนเร้นตัวตนของผู้สวมใส่

โบสถ์ยังเปิดอยู่ ทว่าบานประตูนั้นบวมและฝืดจึงเปิดยากกว่าประตูโบสถ์ที่อื่นที่ผมเคยเข้าไป ทางเดินกลางโบสถ์ค่อนข้างแคบ ภายในตกแต่งเรียบง่ายแต่ดูดี แสงอาทิตย์เที่ยงคืนฉาบบนหน้าต่างกระจกสี เหนือแท่นบูชามีรูปสลักพระเยซูถูกตรึงกางเขนตั้งอยู่หน้าบานภาพพับสามทบ ตรงกลางเป็นรูปพระแม่มารีย์ โดยมีภาพดาวิดกับโกลิอัทและภาพของทารกเยซูขนาบซ้ายขวา

ผมเจอห้องเก็บของที่มุมห้องหลังแท่นบูชา พอลองเปิดตู้ก็เจอเสื้อคลุมของนักบวช อุปกรณ์ทำความสะอาด และถังน้ำ

SAMPLE

แต่ไม่มีไวน์ที่ใช้ในพิธี มีแค่ขนมปังกรอบสองกล่องจากร้านขนมปังชื่อโอลเซ็น ผมเคี้ยวไปสี่ห้าชิ้น รู้สึกเหมือนกำลังกินกระดาษซับมัน ขนมปังแห้งมากจนผมต้องคายทิ้งใส่กระดาษหนังสือพิมพ์บนโต๊ะ มันคือหนังสือพิมพ์*ฟินน์มาร์กดักบลาด* ฉบับวันที่ 8 สิงหาคมปี 1978 รายงานข่าวการประท้วงสัมปทานแม่น้ำอัลตา พร้อมลงรูปของนายอาร์นูล์ฟ โอลเซ็นผู้นำสภาท้องถิ่น รวมถึงข่าวการล่วงลับของกุนวอร์ กัลตุง ฮาวิก หญิงชาวนอร์เวย์ที่ทำงานเป็นสายลับให้โซเวียตตลอดช่วงสงคราม ซึ่งนับเป็นข่าวดีสำหรับพลเมืองฟินน์มาร์กในเวลานี้ เพราะที่นี่เป็นท้องที่เดียวของนอร์เวย์ซึ่งมีพรมแดนติดกับโซเวียต และรายงานสภาพอากาศว่าในที่สุดอากาศที่นี่ก็ดีกว่าออสโล

พื้นห้องเก็บของเป็นหินแข็ง ๆ คงนอนได้ไม่สบาย ม้านั่งแคบเกินไป ผมคว้าเสื้อคลุมนักบวช เข้าไปในคอกกั้นตรงแท่นบูชา ถอดเสื้อสูทแล้วพาดไว้บนราวกั้น ผมเอนนอนบนพื้นและเอาศีรษะหนุนกระเป๋าหนัง รู้สึกว่ามีน้ำหยดลงบนใบหน้าจึงใช้มือปาดออก พอยกมือขึ้นมาดูก็เห็นว่ามันเป็นสีสนิม

ผมเงยหน้ามอง เห็นพระเยซูถูกตรึงกางเขนอยู่เหนือหัว น้ำคงรั่วมาจากหลังคาหน้าจั่วซึ่งผุกร่อนและขึ้นสนิมเพราะดินและความชื้น ผมพลิกตัวนอนตะแคงบนไหล่ข้างที่ไม่เจ็บ ดึงเสื้อคลุมขึ้นปิดหน้าบังแดด แล้วหลับตาลง

เอาละ เลิกคิด ตัดทิ้งทุกอย่าง

ทำใจให้ว่างเปล่า

ผมกระชากเสื้อคลุมออก อ้าปากหอบหายใจ

SAMPLE

พับผ่าสิ

ผมนอนนิ่งจ้องที่เพดาน หลังจากงานศพ คืนไหนถ้านอนไม่หลับผมก็จะกินแวเลียม ผมไม่รู้ว่าตัวเองติดยานอนหลับหรือเปล่า แต่กลายเป็นว่าพอขาดยาแล้วหลับยาก ยกเว้นวันที่เพลียมากจนสลบเหมือดไปเอง

ผมดึงเสื้อคลุมขึ้นปิดหน้าอีกครั้งแล้วหลับตา เจ็ดสิบชั่วโมงแห่งการหลบหนี ระยะทางหนึ่งพันแปดร้อยกิโลเมตร ได้งีบหลับแค่สองสามชั่วโมงบนรถไฟและรถบัส สมควรจะเพลียอยู่หรอก

เอาใหม่ คิดถึงเรื่องที่มีความสุข

ผมพยายามคิดถึงอดีต ย้อนไปเมื่อครั้งวันวาน แต่ไม่ได้ผล ภาพประเดประดังขึ้นในความคิด ชายในชุดขาว กลิ่นคาวปลา ลำกล้องปืนสั้นสีดำ กระจกแตกกระจัดกระจาย ความรู้สึกที่ดิ่งวูบ ผมสลัดทุกอย่างทิ้งแล้วเอื้อมมือข้างหนึ่งออกไป กระซิบเรียกชื่อเธอ

แล้วเธอก็มาหาในที่สุด

ผมตื่นขึ้น นอนนิ่งไม่ขยับเขยื้อน

มีบางอย่างถูกตัวผม มีคนมาสะกิดเบา ๆ เหมือนไม่ได้ตั้งใจจะปลุก แค่จิ้มดูว่ามีคนนอนอยู่ข้างใต้เสื้อคลุมนักบวชจริง ๆ

SAMPLE

ผมควบคุมลมหายใจให้สม่ำเสมอ อาจยังพอมีโอกาสรอด พวกมันอาจตายใจเพราะคิดว่าผมยังไม่ตื่น

จากนั้นผมก็เลื่อนมือไปข้างลำตัว ก่อนนึกขึ้นได้ว่าเสื้อสูทพาดไว้ที่ราวแท่นบูชา ปืนอยู่ในกระเป๋าเสื้อสูท

ผมนี่มันอ่อนหัดชะมัด

SAMPLE